

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 1: LOKALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
1.0	Decentralisatie-uitkering gemeenten Voor 2009 is 4 mln. beschikbaar voor lokale aanpak	continu	BZK	In 2009 maakten 59 gemeenten gebruik van de decentralisatie-uitkering. De aanvragen betreffen o.a. verkennende onderzoeken, deskundigheidsbevordering (signaleringsstrainingen), vergroten weerbaarheid jongeren en stimuleren democratische waarden rechtsstaat.
1.1	Systematische kennisuitwisseling	continu	BZK	Nuansa heeft in 2009 (jan t/m nov 2009) 745 vragen beantwoord van o.a. gemeenten, eerstelijns werkers, ouders en jongeren. Naast beantwoording van telefonische vragen en vragen per e-mail heeft Nuansa ook vele presentaties en workshops in het land gehouden. Via de website en nieuwsbrief worden best practices beschikbaar gesteld.
1.2	Ondersteuning van de lokale aanpak <i>1 Stimuleren overnemen goedlopende projecten</i> <i>2 Ondersteuning inrichting informatiehuishouding</i> <i>3 Uitwisselen ervaringen in bijeenkomsten</i> <i>4 Uitwerken en verspreiden toolkits</i> <i>5 Expertiseversterking</i>	continu	BZK BZK BZK BZK/VNG BZK/VNG	De VNG heeft in 2009 extra expertise gekregen om de gemeenten te stimuleren om, waar nodig, een aanpak op polarisatie en radicalisering te ontwikkelen. De VNG ondersteunt bij de ontwikkeling van het beleid en bij de uitwisseling van best practices, met kennis en op maat advies. Door BZK, VNG en Nuansa De G4 heeft bij BZK aangekaart dat zij bij de aanpak van radicalisering onduidelijkheden ervaren met betrekking tot het opslaan van persoonsgegevens i.r.t. de privacywetgeving. BZK heeft hierover overleg gevoerd met de G4 en een privacyexpert ingeschakeld om advies uit te brengen. Dit advies wordt besproken met G4. BZK en Nuansa hebben diverse bijeenkomsten georganiseerd. VNG en Nuansa brengen de toolkits actief onder de aandacht van gemeenten. Idem
1.3	Gemeenteprijs (Innovatieprijs)	november	BZK	In 2009 is de gemeenteprijs uitgereikt aan Rotterdam. Het winnende project stelt onderwijskundige medewerkers van moskeeën en andere islamitische centra in staat om met pedagogische ondersteuning de binding van jongeren bij de democratische samenleving te versterken.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 1: LOKALE AANPAK				
	<i>Resultaat</i>	<i>Deadline</i>	<i>Trekker</i>	<i>Stand van zaken</i>
1.4	Evaluatietrajecten	continu	BZK	Alle polarisatie en radicaliseringsactiviteiten waaraan een decentralisatie -uitkering of subsidie is verleend en die inmiddels zijn afgerond, werden door een extern onderzoeksbureau geëvalueerd. Doel is om leerpunten en best practices te verzamelen. Daarnaast heeft de minister voor WWI een evaluatie laten uitvoeren van de projecten, uitgevoerd door het landelijk overleg minderheden (LOM) en FORUM in het kader van de nota "Weerbaarheid en integratiebeleid, preventie van radicalisering vanuit het perspectief van het integratiebeleid". Deze eindrapportage 'Na de schok' is in juli 2009 aan de Tweede Kamer verzonden.
1.5	Netwerken sociale cohesie	continu	WWI	De netwerken sociale cohesie zijn in opdracht van het ministerie voor WWI uitgevoerd door FORUM. Einddoel is om deze netwerken over te laten nemen door gemeenten.
1.6	Sociaal calamiteiten plan	voorjaar	BZK	Er is een draaiboek gemaakt voor gemeenten om maatschappelijke spanningen en conflicten te voorkomen en eventuele incidenten in goede banen te leiden (inclusief de nazorg). Het draaiboek is via Nuansa beschikbaar.
1.7	Brede lokale ondersteuning	continu	AIVD	Ook in 2009 heeft de AIVD het lokaal bestuur geïnformeerd over dreigingen die zijn waargenomen op regionaal en lokaal niveau. Waar mogelijk bood de AIVD een handelingsperspectief

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.0	Ontwikkelen van onderzoeksbank	2009	BZK	Het Centrum voor Terrorisme en Contraterrorisme heeft een onderzoeksdatabase ontwikkeld. Vanuit het actieplan is een deel van de ontwikkelingskosten medegefinancierd.
2.0.1	Opzetten meerjarige onderzoeksagenda	2009	BZK	BZK ontwikkelt in samenwerking met de betrokken departementen samen een meerjarige onderzoeksagenda. Hiermee wordt enerzijds samenwerking gestimuleerd en wordt gewerkt aan een gestructureerde kennisopbouw. In deze agenda worden 1) de geconstateerde kennislacunes beschreven; 2) de onderzoeksvorstellen beschreven die in deze kennislacunes moeten voorzien. Deze onderzoeksagenda wordt begin 2010 opgeleverd.
2.0.2	Uitvoeren van onderzoeken: 1. <i>Analyse van trends en ontwikkelingen</i> 2. <i>Opzetten evaluatiesysteem en benchmark</i> 3. <i>CRIME</i> 4. <i>Relatie P&R en opvoedingsvraagstukken</i>	2009	BZK BZK/VNG BZK BZK, J&G	Het doel van het analyseren van trends is om het brede terrein van polarisatie en radicalisering (moslim-, rechts-, links- en dierenrechtenradicalisering) te monitoren. In 2009 zijn de ontwikkelingen in kaart gebracht d.m.v. een enquête onder gemeenten, een onderzoek naar de beleving van professionals en een opdracht aan onafhankelijke onderzoekers om een verkenning op het terrein van polarisatie en radicalisering uit te voeren. Daarnaast is uiteraard kennis genomen van recent wetenschappelijk onderzoek en van diverse nieuwe rapportages van de AIVD en de NCTb op dit terrein. Begin 2010 wordt bezien hoe verder omgegaan wordt met de analyse van trends en ontwikkelingen. Zie 1.4 Crime is een door de EU mede gesubsidieerd internationaal (Frankrijk-Roemenie -Nederland) onderzoeksproject naar een psychologisch model van het proces van radicalisering. BZK is verantwoordelijk voor de coördinatie. Het project heeft 2 (inter)nationale workshops georganiseerd. De eindbevindingen en de managementsamenvatting zijn gepresenteerd tijdens de Cities Conference eind oktober 2009. Het definitieve rapport wordt in het voorjaar van 2010 opgeleverd. Gesprekken met enkele universiteiten en onderzoeksinstituten zijn gaande hoe mogelijk onderzoek op dit terrein uit te voeren in 2010.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.2	<p>Dialogoog en Burgerschap</p> <p><i>a. netwerk deskundige sleutelfiguren</i></p> <p><i>b. pluriform aanbod op internet</i></p> <p><i>c. dialoog religie en samenleving</i></p> <p><i>d. ondersteuning lokale projecten</i></p> <p><i>e. intergenerationele gesprekken</i></p> <p><i>f. discussie maatschappelijke rol van moskeeën en over islambeleving</i></p>	continu	WWI	<p>Het expertisecentrum religie en samenleving kent een expertgroep die lokale partners desgewenst kan bijstaan. Volgens afspraak is de subsidie voor de Islamwijzer in 2009 afgebouwd. Het ontwikkelen van een weerwoord voor jongeren wordt gedaan in het traject rondom de handreiking weerwoord (zie 2.3.1)</p> <p>Het project 'nieuw wij' is door WWI in 2009 ondersteund. Het gaat om een website met artikelen discussies, activiteiten die Nederlanders van verschillende afkomst binden en inspireren. In 2010 staat dit project financieel op eigen benen.</p> <p>Het handboek Islam binnen de Dijken is door Forum aan alle gemeenten verstuurd.</p> <p>Deze gesprekken zijn uitgevoerd door Forum</p> <p>Zie punt 2.11</p>
2.3.0	Actieplan democratische rechtstaat (motie Çörüz)	continu	BZK	<p>Er is een inventarisatie uitgevoerd van werkvormen op lokaal niveau op het gebied van kernwaarden democratische rechtsstaat. Mede op basis hiervan wordt momenteel een programma voor gemeenten opgezet dat als doel heeft om jongeren op actieve wijze te laten nadenken over en met elkaar in gesprek te gaan over de waarden van de democratische rechtsstaat. 10 pilot gemeenten worden geselecteerd. Uitvoering dec. 2009-juni 2010</p>
2.3.1	Traject weerwoord	Begin 2010	BZK	<p>Een Handreiking weerwoord wordt momenteel ontwikkeld voor professionals in het onderwijs, welzijnswerk, politie, reclassering, gevangenis etc.</p> <p>De handleiding bevat een korte introductie van een aantal centrale democratische waarden, gevolgd door een uitleg over diverse vormen van radicalisme en hiermee verbonden risico's voor de democratische samenleving. Vervolgens worden voorbeelden gegeven van situaties waarin een professional te maken kan krijgen met radicale retoriek. Bij elke casus staan handvatten voor een democratisch weerwoord.</p>

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.3.2	<i>Fight for your rights</i>	<i>november</i>	BZK	Het project "fight for your rights?" heeft in 2009 34.375 leerlingen bereikt. Het project laat jongeren aan de slag gaan met 7 grondrechten.
2.3.3	<i>Conflicthantering (Critical Mass)</i>	<i>mei</i>	BZK	In Utrecht en Nijmegen hebben in 2009 interactieve tentoonstellingen plaatsgevonden. Deze werken door ca 1600 bezoekers bezocht. Ook hebben 434 jongeren tijdens twee ontmoetingstrajecten en vijf scholentrajecten zelf tentoonstellingen ontwikkeld. Deze tentoonstellingen zijn door 1124 mensen bezocht. Verder zijn er 24 workshops voor leerlingen gehouden met een bereik van 400 jongeren. Ook worden er in november en december verschillende workshops georganiseerd voor professionals die met jongeren werken.
2.4	Inzet mentoren en rolmodellen	continu	BZK	Nuansa verstrekt informatie over en goede voorbeelden van mentorprojecten en de inzet van rolmodellen. Onderzoek (2.0.2) toont dat geradicaliseerde moslims specifieke rolmodellen hebben. Muziek- en filmsterren maar ook de reguliere imam spreken niet aan. Vrienden, groepsleden en gelijkgestemden op internet wel, evenals charismatische predikers. Voor de inzet t.b.v. deradicalisering lijken personen uit de naaste kring van de geradicaliseerde jongeren (vrienden, leraren, ouders), evenals voormalig geradicaliseerde moslims, de meeste kans op succes te bieden. De studie wordt betrokken bij de ondersteuning van de lokale beleidsontwikkeling.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.5	Stageplaatsen stimuleren voor alle jongeren		SZW	Bij de Participatietop (juni 2007) is afgesproken dat het Kabinet aandacht zal besteden aan het tegengaan van uitsluiting van allochtone jongeren bij stage- en arbeidsplaatsen. Aan deze afspraak wordt o.a. uitvoering gegeven door een stageproject van de Politie Haaglanden te financieren, gericht op vooral allochtone VMBO-ers en -MBO-deelnemers. Via een doorlopende leerlijn vanaf het VMBO tot aan de Politieacademie wordt ervoor gezorgd dat leerlingen en deelnemers met gerichte begeleiding en training van die vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het uitoefenen van het vak van politie-agent, de opleiding met goed resultaat afronden. De stagemethodiek is eind 2008 gepresenteerd aan alle politiekorpsen in Nederland en aan VMBO- en MBO-instellingen. 2009 is gebruikt om de stagemethodiek verder te verspreiden onder andere politiekorpsen en opleidingen en aan het geschikt maken van de methodiek voor andere sectoren, zoals defensie, techniek en zorg. Op dit moment is Politiecorps Rotterdam bezig de stagemethodiek te introduceren. De FNV is bezig om andere sectoren te interesseren voor de methodiek en nadruk ligt op inbedding en borging bij andere korpsen en sectoren.
2.6	Ondersteuning eerstelijnerwerkers: trainingsmodules en coachingsteams <i>a. vergroten van het specialistische trainingenaanbod en geven van trainingen</i>	continu	BZK	Verschillende gemeenten voeren trainingen uit voor sleutelfiguren, professionals en bestuurders. Het gaat hierbij om effectiever leren signaleren van polarisatie en radicalisering en het vergroten van competenties. De trainingen worden geëvalueerd. Dit levert leerpunten op voor nieuwe projecten.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
	<p><i>b. beschikbaar stellen van een overzicht van beschikbare trainingen via het kenniscentrum Nuansa met gemeentelijke contactgegevens als referentie</i></p> <p><i>c. expertteams voor specifieke beroepsgroepen, die in voorkomende gevallen/situaties collega's op (ander) lokaal niveau kunnen bijstaan en feedback kunnen geven</i></p> <p><i>d. socratische gesprekken in het onderwijs</i></p> <p><i>e. ontwikkelen van interculturele competenties van professionals</i></p>			<p>Via Nuansa is informatie over trainingen beschikbaar. Ook verzorgt Nuansa workshops voor professionals.</p> <p>Wanneer het 'praktijkteam overlastgevende Marokkaans-Nederlandse jongeren' constateert dat er sprake is van (dreiging van) polarisatie en/of radicalisering wordt contact opgenomen met het programmateam polarisatie en radicalisering en besproken of specifieke expertise nodig is. De socratische gesprekken (methode om het kritisch denken te stimuleren)) die in 2009 zijn gehouden blijken succesvol bij het verbreden van de blik van de deelnemers. Daarom zal deze methode ook in 2010 worden ingezet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - via diversiteit in het jeugdbeleid - zie 2.10: pilot-opleiding multicultureel vakmanschap - In Amsterdam heeft specifiek traject plaatsgevonden om interculturele competenties bij docenten/onderwijzers te ontwikkelen. Is geëvalueerd door Verweij Jonker.
2.7	<i>a. Docenten concrete tools in handen geven voor het omgaan met radicalisering in de klas</i>	Begin 2010	OCW	Handboek komt begin 2010 uit, dit thema wordt meegenomen in de campagne Veilige Publieke Taak onderwijspersoneel die volgend jaar wordt uitgevoerd.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
	<i>b. Backoffice Nuansa voor het onderwijs</i>	Begin 2010	<i>BZK/OCW/ Nuansa</i>	<p>Ten behoeve van het onderwijsveld en Nuansa zal een consortium van onderzoeksbureaus op het terrein van onderwijs een 'tool' ontwikkelen dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuansa ondersteunt om haar werkzaamheden op en voor scholen onder de aandacht te brengen en/of uit te kunnen voeren; • scholen te informeren over (aspecten van) radicalisering en het gesprek hierover op school aan te gaan; • scholen in staat te stellen zelfstandig (preventief) aandacht te hebben voor de signalering van vervreemding en radicalisering; • aan te sluiten en gebruik te maken van al eerder ontwikkeld materiaal.
2.8	<i>Diversiteit in het jeugdbeleid</i>	2009	<i>J&G en WWI</i>	<p>Binnen de programmalijn interculturele kennis van het programma Diversiteit in het Jeugdbeleid wordt een kennissynthese Preventie van radicalisering en polarisatie uitgevoerd door het COT in samenwerking met Forum. De rapportage wordt begin 2010 opgeleverd. De uitkomsten zullen waar mogelijk bij de andere onderdelen van het programma worden betrokken, onder andere in het scholingsprogramma binnen de programmalijn Intercultureel Vakmanschap.</p>

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.9	<i>Trainingen voor maatschappelijke dienstverleners en jeugdzorg</i>	continu	<i>J&G en WWI</i>	Het programma 'Diversiteit in het jeugdbeleid' richt zich op het verbeteren en vergroten van interculturele kennis en vakmanschap in de praktijk. In de programmalijn Intercultureel Vakmanschap staan competenties en scholing van professionals in de jeugdsector centraal. In deze programmalijn wordt een intercultureel competentieprofiel voor de opleidingen in de jeugdsector ontwikkeld. Daarnaast worden alle bestaande interculturele onderdelen in opleidingen en na- en bijscholing geïnventariseerd. Binnen dit programma wordt ook een kennissynthese uitgevoerd naar de mogelijkheden voor preventie van polarisatie en radicalisering onder migranten jeugd door professionals in de jeugdsector, die begin 2010 gereed is.
2.10	<i>Professionaliseringsaanbod politie</i>	continu	<i>BZK</i>	Het LECD heeft een pilot opleiding (een kwartiel) ontwikkeld voor multicultureel vakmanschap bestemd voor het initieel onderwijs. Daarbinnen is vanuit het programma een aantal onderdelen bijgeschreven (democratisch burgerschap, sociale cohesie, polarisatie en radicalisering). Uitwisseling van wetenschappelijke en praktische kennis is bewerkstelligd door de sites van Nuansa - het Politiekennisnet en het Centrum voor Terrorisme en Contra -terrorisme van de UL/Haagse Campus aan elkaar te linken.
2.11	Training van imams en korandocenten	continu	WWI	In 2009 is gewerkt aan de ontwikkeling van een training voor Imams. De training is bedoeld om Imams meer handvatten te geven in de omgang met vragen van (jonge) moslim in de westerse samenleving.
2.12	Ondersteuning van ouders van jongeren die vatbaar zijn voor radicalisering		BZK i.s.m. WWI	<ul style="list-style-type: none"> - BZK en WWI zijn in gesprek over een concrete opdrachtformulering voor het opzetten van oudernetwerken. - Nuansa beantwoordt vragen van ouders. Ook worden er communicatiemiddelen ontwikkeld m.b.t. Nuansa die ouders attenderen op de mogelijkheid om Nuansa te bellen/mailen.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009 ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.13	<p>Ondersteuning bedrijven en maatschappelijke instellingen</p> <p><i>a. Een trainingsmodule om alertheid van bedrijven en instellingen te verhogen.</i></p> <p><i>b. Advisering bij rol van religie op de werkvloer: infodesk Religie en Samenleving van FORUM</i></p> <p><i>c. Het kennis- en adviescentrum Nuansa is beschikbaar om vragen van bedrijven en maatschappelijke instellingen te beantwoorden cq door te spelen aan relevante deskundigen</i></p>		<p>BZK en AIVD</p> <p>NCTb</p> <p>WWI</p> <p>BZK</p>	<p>De train-de-trainermodule voor bedrijven is inmiddels tweemaal als pilot gegeven. Doel van de training is de beoogde doelgroepen te informeren over radicalisering en hen te leren dit vroegtijdig te signaleren en adequaat mee om te gaan op de werkvloer.</p> <p>De NCTb ontwikkelt een trainingsmodule in het kader van het programma Security Awareness voor bedrijven (met een hoog risico). Deze kan ook toegepast worden in het kader van dierenrechtenextremisme</p> <p>Doorlopend.</p> <p>Nuansa is toegerust om vragen van bedrijven te beantwoorden.</p>
2.14	Tegengaan polarisatie en radicalisering vanuit mediaperspectief	2009	BZK	<ul style="list-style-type: none"> - Met betrekking tot belangrijke thema's zoals salafisme en dierenrechtenextremisme is een kernboodschap opgesteld en zijn afspraken gemaakt over afstemming in communicatie. - Rond incidenten die het risico met zich meebrengen van polarisatie/radicalisering (bijv. Gaza, film Jami etc) is een communicatiestrategie ontwikkeld en zijn de-escalerende kernboodschappen geformuleerd. - In opdracht van de NCTB is een onderzoek uitgevoerd het mediagebruik van jongeren in relatie tot radicalisering - Er wordt momenteel een handreiking weerwoord opgesteld. Onderdeel daarvan is ook geven van training in weerwoord, mede in media perspectief. (2.3.1)
2.15	Handreiking gemeenten; scheiding tussen kerk en staat in de praktijk	april	BZK	Op 1 april 2009 is het Tweeluik religie en samenleving door de minister aangeboden aan gemeenten tijdens een VNG-congres.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.16	<p>Omgaan met (politiek) salafisme in Nederland</p> <p>1. <i>Gerichte ondersteuning van gemeenten bij het omgaan met politiek salafisme</i></p> <p>2. <i>Benchmarking en verspreiding van diverse kleinere projecten onder belangstellende gemeenten</i></p> <p>3. <i>Toegespitste trainingen en ondersteuning op maat van professionals, moslimsleutelfiguren, ouders en jongeren die te maken hebben met de invloeden van onverdraagzaam salafisme.</i></p> <p>4. <i>Alternatief aanbod op het internet</i></p> <p>5. <i>De-radicaliseringsprojecten voor politiek-salafistische jongeren</i></p>		BZK/AIVD/ NCTb en WWI en BuZa	<p>De AIVD bracht een notitie uit over de stand van zaken m.b.t. het politiek salafisme in Nederland. De Rijkspartners ontwikkelden in lijn hiermee een gezamenlijke visie op het salafisme en op het mogelijke beleid t.a.v. mogelijke anti-democratische en non/anti-integratieve tendensen binnen salafistische gemeenschappen. Een brief aan de Tweede Kamer volgt begin 2010.</p> <p>BZK, NCTb en WWI wisselen met relevante gemeenten ervaringen uit. Het gaat dan over het omgaan met orthodoxe islam, het voorkomen van radicalisering en het confronteren en delegitimeren van radicale uitingen. Daarnaast vindt waar nodig gerichte ondersteuning plaats aan gemeenten vanuit de AIVD. Het Rijk faciliteerde een eerste intervisie bijeenkomst voor gemeenten. Tevens worden succesvolle projecten via Nuansa verspreid.</p> <ul style="list-style-type: none"> - via Nuansa en Forum wordt advies/ondersteuning op maat aangeboden en wordt waar nodig doorverwezen naar experts. - een succesvol gebleken training om moslimjongeren weerbaar te maken tegen uitval en radicalisme wordt momenteel uitgebreid onder meerdere gemeenten en omgezet naar een train de trainer module zodat meer gemeenten/instanties er gebruik van kunnen maken. (zie 2.2) <p>Zie de visie in de hierboven genoemde kamerbrief over salafisme.</p>

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.17	Dierenrechtenextremisme		BZK	<p>Begin 2009 is de integrale aanpak van dierenrechtenextremisme geïntensiveerd. Belangrijke onderdelen van de aanpak zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De extra inzet van KLPD en OM op het gebied van opsporing en vervolging. - Brochures voor gemeenten en bedrijven/instellingen zijn ontwikkeld, actief verspreid en beschikbaar gesteld via Nuansa. - Diverse voorlichtingsbijeenkomsten voor gemeenten, instellingen en bedrijven zijn georganiseerd. - Zoals aangegeven onder 2.13 wordt een trainingsmodule ontwikkeld om de alertheid m.b.t. dierenrechtenextremisten te verhogen. - De AIVD heeft een openbare nota over dierenrechtenextremisme gepubliceerd. - De samenwerking met het Verenigd Koninkrijk is geïntensiveerd.
2.18	<p>Beleidsaanpak de-radicalisering 2009</p> <p>a. Conferentie in Winschoten, met presentaties over de pilot de-radicalisering van extreem-rechtse jongeren in Winschoten.</p> <p>b. De publicatie van een leidraad voor het opzetten van een individuerichte de-radicaliseringsaanpak voor gemeenten</p> <p>c. Het opzetten van een netwerk van experts die gemeenten inhoudelijk kunnen ondersteunen bij de beleidsvorming en bijstaan bij acute problemen. Om deze experts bij te scholen wordt gebruik gemaakt van (internationale) expertise en trainingen.</p> <p>d. Uitbreiding de-radicaliseringstrajecten.</p>		BZK, Justitie/ NCTb en WWI	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten die de de-radicaliseringsactiviteiten willen opzetten, kunnen terecht bij BZK voor inhoudelijke en financiële ondersteuning. In 2009 hebben hier een aantal gemeenten gebruik van gemaakt. Activiteiten lopen uiteen van voorlichting en gesprekken tot intensieve begeleidingstrajecten. De Rijkspartners ondersteunen met kennisontwikkeling en facilitering van expertmeetings en gemeentelijke intervisie om concrete casussen te bespreken. - Een pilot in Winschoten, gericht op de de-radicalisering van een groep extreemrechtse jongeren, resulteerde in 2009 in een conferentie, een uitgebreid evaluatie-rapport en een handreiking (via Nuansa beschikbaar). - De Kennisontwikkeling op het terrein van de de-radicalisering werd versterkt door een onderzoek naar de inzet van rolmodellen bij de de-radicalisering van islamitisch extremisten (zie 2.0.2) en door een expertmeeting met internationale en nationale deskundigen en Nederlandse lokale uitvoerders. Op de <i>Cities Conference 2009</i> spraken lokale professionals uit 8 Europese landen in workshops over de de-radicalisering van rechts- en islamitisch extremisten.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009
ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
2.19	Tegengaan van radicalisering en stimuleren de-radicalisering in gevangnissen	Continue	Justitie/ NCTb	De alertheid van het personeel in reguliere penitentiaire inrichtingen om signalen van radicalisering vroegtijdig te herkennen en daarop adequaat te reageren wordt d.m.v. voorlichtingsbijeenkomsten en trainingen vergroot. Met de Dienst Justitiële Inrichtingen wordt overlegd hoe een mogelijke de-radicaliseringsinzet te betrekken in het breder pakket van sociale activiteiten (sport, onderwijs, geestelijke verzorging) die voor gedetineerden beschikbaar zijn. Met DJI is een traject gestart voor de-radicalisering van gedetineerden met een terroristische achtergrond.
2.20	Tegengaan van radicalisering via internet	continu	NCTb	Eind juni 2009 is de brief 'De voortgang van de inventarisatie van de knelpunten in wet- en regelgeving bij de bestrijding van cybercrime' aan uw Kamer gezonden. Deze brief geeft een overzicht van de voortgang op het terrein van de bestrijding van cybercrime en van internetmisbruik in het bijzonder. Uw Kamer wordt in de voortgangsrapportage terrorismebestrijding geïnformeerd over de voortgang van lopende projecten.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 3: INTERNATIONALE SAMENWERKING EN BUITENLANDS BELEID				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
3.1	<p>Bilaterale samenwerking</p> <p><i>a. De Europese Counter-Terrorism Coördinator (CTC) heeft Nederland gevraagd het initiatief te nemen op het stimuleren van de lokale aanpak van radicalisering en rekrutering. Acties:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> o Nederland organiseert, i.s.m. het V.K. en de CTC een DG-overleg van landen die in Europa voorlopen met de aanpak van radicalisering. o Nederland en het V.K. ontwikkelen gezamenlijke systemen van benchmarking en evaluatie. o Nederland organiseert een Europese stedenconferentie in 2009. o Doelgerichte uitwisselingsprogramma's van Europese professionals en lokale overheden. 	continu	BZK, BuZa, AIVD, WWI en NCTb	<ul style="list-style-type: none"> - In het Europese DG-overleg van de CTC is prioriteit gegeven aan o.a. lokale aanpak van radicalisering, community policing en deradicalisering. - NL en VK wisselden ervaringen met evaluatiesystematieken uit. De 7 landen van de European Policy Planners Network (zie 3.1.b) hebben een gezamenlijke aanvraag ingediend voor EU-financiering t.b.v. het structureel loggen, evalueren en uitwisselen van veelbelovende praktijken. - Op 28 en 29 oktober 2009 vond de <i>Cities Conference on Polarisation and Radicalisation</i> plaats, met gasten uit 8 Europese landen. lokale professionals en beleidsmakers uit 8 Europese landen bespraken de lokale aanpak van polarisatie en radicalisering te bespreken. Met deze conferentie is een netwerk van lokale partners gevormd voor verdere Europese samenwerking op het gebied van polarisatie en radicalisering. - NL, VK en DU hebben met EU-financiering het Recognising and Responding to Radicalisation (RecoRa) project uitgevoerd. De gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Birmingham, Utrecht, Essen, Den Haag, Utrecht hebben hieraan deelgenomen. Gekeken is wat beleids- en maatschappelijk werkers helpt bij het herkennen van radicaliseringsprocessen en hoe hier mee om te gaan. 'Best practices' worden overgenomen en verspreid naar andere Europese steden. - In Berlijn organiseerden DU, het VK het NL een ministersconferentie over de lokale aanpak van radicalisering, over het betrekken van de civil society hierbij en over het tegengaan van radicalisering via het internet.

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 3: INTERNATIONALE SAMENWERKING EN BUITENLANDS BELEID				
	<i>Resultaat</i>	<i>Deadline</i>	<i>Trekker</i>	<i>Stand van zaken</i>
3.1	<p><i>b. Delen en uitwerken van best practices binnen het European Policy Planners Network Hierin werken lidstaten ook samenwerken aan implementatie van het EU Actieplan Radicalisering en Rekrutering.</i></p>			<ul style="list-style-type: none"> - In Amsterdam is een werkconferentie georganiseerd met Britse en Nederlandse politie -professionals over het signaleren van en omgaan met processen van radicalisering. - In Den Haag werd een symposium georganiseerd met internationale en nationale deskundigen op het terrein van de-radicalisering. Ook is deelgenomen aan deskundigheidsbijeenkomsten in Washington, Hamburg en Singapore op het terrein van de-radicalisering. - In oktober 2009 vond een bilateraal seminar met Algerije plaats over radicalisering en deradicalisering. Hier werden drie hoofdthema's behandeld: (1) factoren die bijdragen aan radicalisering; (2) ervaringen met deradicalisering; (3) radicalisering en internet. <p>Dit jaar vonden 2 bijeenkomsten plaats van het Europees Policy Planners Network: in februari in Berlijn was het onderwerp crisiscommunicatie en het betrekken van de moslimgemeenschap bij de radicaliserings-aanpak. In oktober in Amsterdam ging het over de gevolgen van conflicten buiten Europa voor binnenlandse spanningen en radicaliserings-processen in Europese landen en over de mogelijkheden tot verbeterde communicatie en samenwerking met zogenaamde "derde landen" (extern aan de EU).</p>
3.2	<p>Multi-laterale samenwerking</p> <p>EU actieplan Radicalisering & rekrutering + VN wereldwijde strategie tegen terrorisme en radicalisering</p>	<p>continu</p> <p>continu</p>	<p>BZK, BuZa, AIVD, WWI en NCTb</p> <p>BuZa, BZK, AIVD en NCTb</p>	<p>In het kader van het Stockholm programma zet Nederland in op internationale uitwisseling rond best-practices van de-radicalisering en op implementatie van het <i>EU-actieplan Radicalisering & rekrutering</i>. Het Actieplan is in 2009 herzien. De belangrijkste wijzigingen betreffen extra aandacht voor de Media Communicatie Strategie en een minder exclusieve focus op islamitisch extremisme.</p>

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

ACTIEPLAN POLARISATIE EN RADICALISERING 2007-2011

December 2009

SPOOR 3: INTERNATIONALE SAMENWERKING EN BUITENLANDS BELEID				
	Resultaat	Deadline	Trekker	Stand van zaken
3.2	<p><i>a. Technische assistentie ter bestrijding van terrorisme/radicalisering aan prioritaire landen.</i></p> <p><i>b. Politieke dialoog met derde landen in EU kader en het mainstreamen van bestrijding terrorisme/radicalisering in EU externe overeenkomsten</i></p> <p><i>c. Nederland streeft ook naar nadere internationale afspraken op het terrein van internet</i></p> <p><i>d. Stimuleren van internationaal onderzoek en uitwisseling van praktijken m.b.t. de-radicalisering</i></p> <p><i>e. Versterking dialoog tussen culturen en samenlevingen</i></p> <p><i>f. Samenwerking op dit vlak in ander internationaal verband en VN-verband</i></p>			<p>Het EU actieplan noemt de door Nederland georganiseerde <i>Cities Conference 2009</i> als best practice op het gebied van tegengaan van radicalisering en rekrutering.</p> <p>Naar aanleiding van een EU-missie naar Pakistan in maart 2009 wordt tussen EU-lidstaten en Pakistan overleg gevoerd over technische samenwerking. Er hebben dialogen plaatsgevonden met India, Jemen, VS, Canada, GCC en Egypte.</p> <p>Nederland neemt deel aan het Europese <i>Check the Web</i> project, gericht op uitwisseling van expertise over terroristische websites. Ter verdieping van dit programma heeft Nederland deelgenomen aan een reeks expertmeetings over de aanpak van terroristische online content in Groot-Brittannië, Duitsland, Tsjechië en Nederland. Nederland heeft het voortouw genomen bij het thema zelfregulering en onder andere de gedragscode <i>Notice and Take Down</i> Europees uitgedragen.</p> <p>Op Nederlands aandringen zal in de toekomst aandacht worden besteed aan onderzoek naar processen van deradicalisering en, indien mogelijk, aan mogelijk overheidsbeleid om deze processen te doen versnellen. In EU-verband wordt samengewerkt met o.m. Euromed, in VN-verband o.m. Alliance of Civilizations. Nederland ondersteunt financieel het ISS (Institute for Security Studies) bij het Studying and Understanding Terrorism in Africa project.</p>
3.3	Volgen media in derde landen over Nederland en analyse mogelijke impact externe conflicten in Nederland	continu	BuZa NCTb	In april 2009 organiseerde BuZa een regionale publieksdiplomatie-conferentie in Caïro. Werk in uitvoering: opstellen en implementeren van een op de Arabische wereld toegespitste publieksdiplomatie strategie.